

Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos Retų spaudinių skyriaus veikla: skirta 50-osioms įsteigimo metinėms¹

Dalia Rauckytė-Bikauskienė

Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka

Pradėjus rengti šį straipsnį, teko susipažinti su dabar jau skyriaus archyvu vadinama medžiaga – darbo planais, ataskaitomis, potvarkiais, tarnybiniais raštais, surašytais nuo 1946 metų. Nemažai lapų, pilnų sausų faktų ir skaičių, pavairintų pastabomis apie norą pagerinti fondų būklę, gauti skyriui etatų ar kokių rakandų. Vis dėlto po monotoniško dokumentų skaitymo ima ryškėti sektorius, vėliau – skyriaus spalvingas daugiabriaunis vaizdas.

Nors oficialia skyriaus įkūrimo data laikomi 1957-ieji metai, bet knygos ir kiti spaudiniai jame „apsigyveno“ anksčiau. Štai 1947-ų metų ataskaitoje rašoma: „II-ame pusmetyje perimta Vilniaus Evangelikų-reformatų sinodo biblioteka, sudarytas trumpas katalogėlis, iš viso 1226 knygos be dubletų“, nurodoma, kad „tvarkomos graikų, hebrajų, prancūzų, vokiečių, lenkų, ispanų, žydų, persų, italų, nyderlandų, rusų ir daugiausia lotynų kalba parašytos kn.“ Kad tas tvarkymas nebuvo toks paprastas, matome kitų metų darbuotojos V. Froloviėnės rašte: „nėra bibliografinių šaltinių knygoms normaliai aprašyt“. Pagal ataskaitas galime susekti leidinių kelią į Biblioteką, nes knygų tvarkymas vardijamas pagal proveniencijas. Štai „buvusios T. Vrublevskio 6 000 visos sutvarkytos, buvusios Vilniaus stačiatikių dvasinės seminarijos 15 000 sutvarkytos trumpu aprašu, neinventorizuotos, Wallenrodia 10 000 dalinai sutvarkyta, Gudų muziejaus 407 knygos beveik sutvarkytos, kitų fondų ir Vilniaus mokslo mylėtojų draugijos 10 000 neinventorizuotos, visiškai nelieštų likę apie 10 000. Inkunabulų yra 63². Tiek jų – inkunabulų – turime ir šiandien.

Kryptinga veikla sektoriuje prasideda 1950–1955 m., kai padalinio vadove paskiriama filologė-klasikė, eruditė Stasė Paulauskienė (*1919–†2003). Perspektyviniuose penkmečio planuose numatoma parengti XVI–XIX a. knygų lietuvių kalba ir XVI–XVII a. lituanikos sąrašus. Darbams vadovauja direktoriaus pavaduotojas mokslo reikalams Tadas Adomonis (*1910–†1987). 1951 m. jau surenkama bibliografija mokslų istorijai Lietuvoje³, o 1952 m. parengiamas ir išspausdinamas mašinėle senų lietuviškų knygų, kiek vėliau – lituanikos katalogai⁴.

Tuo pačiu metu plėtota kitokia sektoriaus veikla. Nuo 1953 m. pradedama bendradarbiauti su Vilniaus universiteto ir kitomis Lietuvos bibliotekomis dėl trūkstamų senųjų leidinių (dezideratų) mikrofilnavimo ir fotografavimo, taip pat defektuotų jų atstatymo. Tada įgyta Jono Bretkūno *Postilės*, išleistos Karaliaučiuje 1591 m., pirmosios dalies fotokopija (saugojimo šifras LK-16/1). S. Paulauskienės vadovavimo metu, tiksliau, 1953 m., sektorius pasipildė 2869 „Aušros“ muziejaus knygomis, 1954 m. – 600 vienetų XIX–XX a. spaudos iš Stanislovo Didžiulio bibliotekos Griežionyse: lietuviškų knygų, laikraščių ir atsišaukimų. Formavosi skaitytojų ratas, sektoriuje per metus apsilankydavo po 8–10 ekskursijų, teik-

¹ Parengta pranešimo, skaityto 2008 m. kovo 6 d. minint skyriaus jubiliejų, pagrindu.

² 1948 m. ataskaita. Įdomi smulkmena – nuo 1949 m. ataskaitos rašomos mašinėle.

³ PAULAUŠKIENĖ, Stasė. *Mokslų istorijos Lietuvoje bibliografija*: sąrašas nr. 1, XVIII–XIX a. gamtos-matematikos ir taikomųjų mokslų knygų, esančių Lietuvos TSR Mokslų Akademijos Centrinės bibliotekos Retų spaudinių sektoriuje. Vilnius, 1953. 23 lap. mašinr. LMAVB RS, F26-293.

⁴ IDEM. *Senosios lietuviškos knygos, esančios LTSR MA Centrinės bibliotekos Retų spaudinių sektoriuje*. Vilnius, 1952–1953. 2 d. LMAVB RS, F26-165, 425; *Lituanika, esanti Lietuvos TSR Mokslų Akademijos Centrinės bibliotekos Retų spaudinių sektoriuje*. Vilnius, 1954. D. 2. 87 lap. mašinr. LMAVB RS F26-519.

tos informacijos žodžiu ir raštu, o knygos imtos įrišti ir valyti. Atsirado sąvoka „mokslinis aprašas“: juo pradėtos aprašyti lietuviškos knygos ir senoji lituanika. Kiti leidiniai – trumpuoju, nes skubėta atskleisti fondus.

1956 m. kardinaliai pasikeitė sektoriaus planai. Vedėja paskiriama Nina Leškovič (vedėja dirbo iki 1969), jau pradėta ruošti lituanikos bibliografijos antra dalis dedama į stalčių, imamasi „ypatingai skaitytojams aktualaus“ XX a. politinės literatūros katalogo sudarymo. Visi sektoriaus dokumentai imti rašyti tik rusų kalba. Prie lietuvių kalbos grįžta tik 1970 m., ėmus vadovauti Konstancijai Čepienei. Dar įdomus pastebėjimas: planuojant darbus, tik nuo 1969-ųjų nurodomos darbuotojų pavardės, o individualios ataskaitos atsirado dar vėliau.

Kaip buvo minėta, skyriaus įkūrimo data laikomi 1957-ieji metai, kai buvo sujungti trys sektoriai: Senų, retų knygų, Meno ir Kartografijos. Ši data nustatyta remiantis nepublikuota K. Čepienės apie 1982 metus parašyta skyriaus apžvalga: „1952 m. buvo sujungti Meno ir kartografijos sektoriai, o 1957 m. šis sektorius prijungtas prie Senų, retų knygų sektoriaus ir pavadintas Senų, retų spaudinių ir kartografinių leidinių skyriumi“⁵. Vis dėlto tenka priminti, kad visi bibliotekos padaliniai, kaip, beje, ir Retų spaudinių, iš sektorių į skyrius pervadinami tik 1961 m.

Aptartuoju laikotarpiu jau susiformuoja pagrindinės ir dabar tebesančios skyriaus darbo kryptys:

1. skaitytojų aptarnavimas;
2. fondų apsauga;
3. literatūros komplektavimas;
4. katalogavimas;
5. informacinis bibliografinis darbas.

Aptarsime kiekvieną iš jų atskirai.

Skaitytojų šiam skyriui niekada netrūko. Senosiose ataskaitose atkakliai vardijama, kad „skaitė daugiausia akademikai, aukštųjų mokyklų dėstytojai, aspirantai, bibliografai iš Knygų rūmų, muziejininkai, studentai-diplomantai ir kt.“ 1958 m. apsilankymų skaičius išauga iki tūkstančio⁶, nes atidaroma nauja, patogesnė, skaitykla. Ir jau kasmet šis rodiklis didėja. Atslūgsta tik 1964 m., atidarius Respublikinę (dabar – Nacionalinę) biblioteką. Lankomumo ir išduotos literatūros skaičius vėl ima kilti 1979 m. dėl Vilniaus universiteto remonto: lankytojų užregistruota 2145, o literatūros išduota 44 805 vnt.

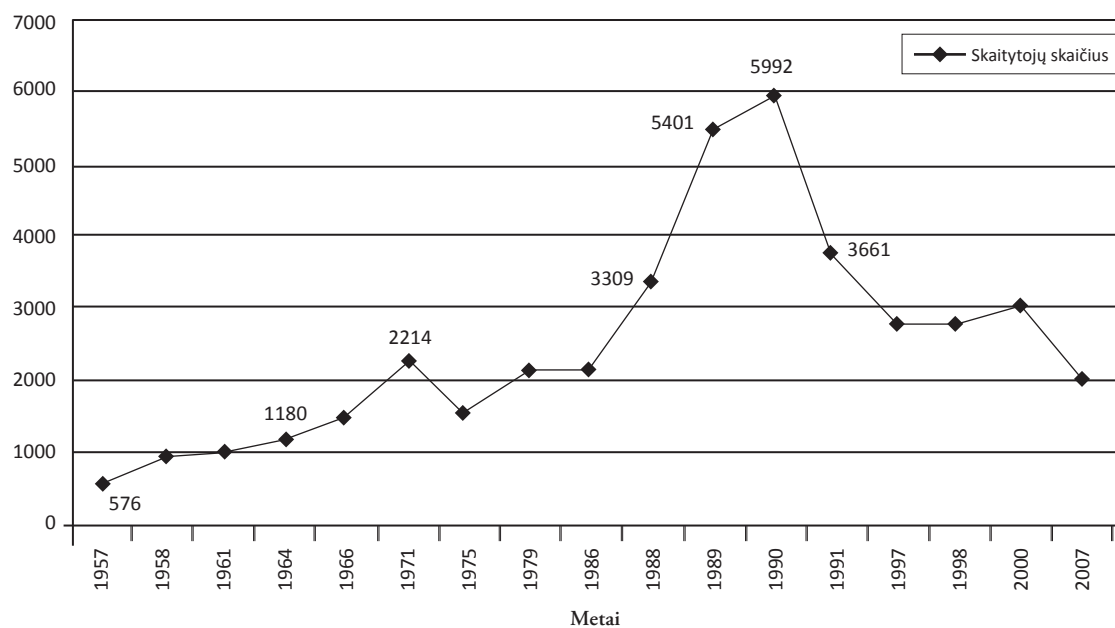
Paanalizavę skaitytojų skaičiaus dinamiką, galime daryti išvadą, kad LMA Vrublevskių biblioteka gyvena miesto ritmu, turi savo nuolatinę vietą skaitytojų take. Paklausiausi – periodikos ir albumų fondai, dar – vaizdinė medžiaga: fotografijos, atvirukai, ekslibrisai. Naujas etapas skaitytojų aptarnavimo darbe – 1986 m., kai persikeliami iš pirmo į antrą bibliotekos aukštą, į naują, t. y. dabartinę, skaityklą. Ir vėl skaitytojų srautai didėja, o ypač atidarius specfondą, kuriame akytai saugota emigrantinė spauda, ikikarinė lietuvių periodika, išėvijos knygos, topografiniai žemėlapiai. Pikas – 1989–1990 metai, kai būta dienų su 40-čia apsilankymų per dieną (per metus atitinkamai 5401–5992 apsilankymų ir 58 262–54 696 vnt. išduotos literatūros). Matyt, todėl nusprendžiama atskirti senąją periodiką ir 1990 m. balandį skyrius padalijamas į Retų spaudinių ir Senosios periodikos skyrius. Minint bibliotekos pirmtako Tado Stanislovo Vrublevskio (*1858–†1925) 140-ies metų gimimo sukaktį, bendrai Retų spaudinių ir Rankraščių skyrių skaityklai suteikiamas Tado Vrublevskio skaityklos vardas.

⁵ Dokumentas saugomas LMAVB Retų spaudinių skyriaus archyve.

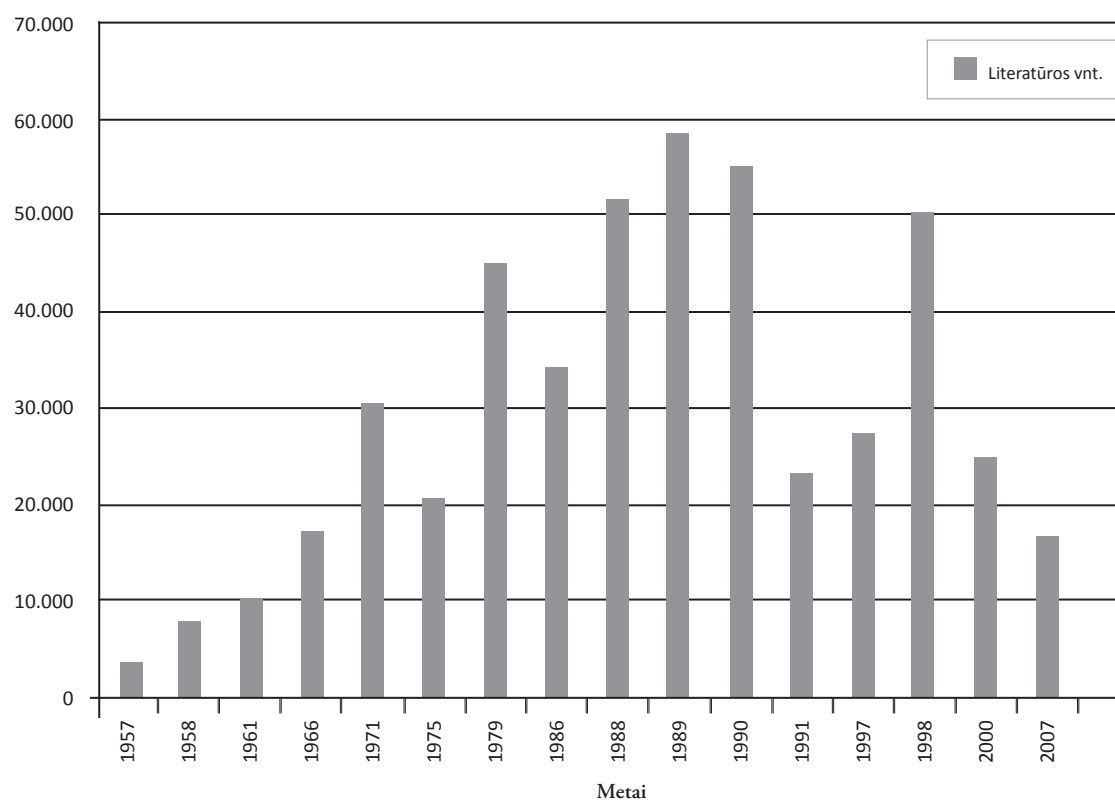
⁶ Pateikiami ir lyginami metiniai skyriaus archyve saugomų ataskaitų duomenys.

Skaitytojų skaičiaus ir išduotos literatūros kaita

Skaitytojų skaičius

Išduotos literatūros vnt.

Fondų apsauga. Šis darbo baras atspindi bendrą bibliotekos fondų priežiūros būklę. Kol bibliotekoje nebuvo restauravimo skyriaus, knygas pradėta restauruoti kitur, pavyzdžiui, 1961 m. dvi, o po metų jau penkios knygos buvo restauruotos tuometiniame Leningrade (dabar – Sankt Peterburgas), TSRS mokslų akademijos bibliotekoje. 1965 m. 9 knygas restauravo Vilniaus valstybinio archyvo laboratorija. Įkūrus bibliotekos restauravimo padalinį, 1979 m. restauruota-konservuota 1 060 lapų spaudinių, 1981 m. – jau 7 162 lapų. Tuo metu, restauratorėms išplėtus savo darbo galimybes ir igijus reikiamas kvalifikacijas, buvo pradėta tvarkyti visų rūšių ir medžiagų leidinius, išskyrus senąją fotografiją. 1975–1980 m. bibliotekoje vyko didelis fondų judėjimas. Bendrieji bibliotekos fondai perkelti į naujas saugyklas, o Retiems spaudiniams atiteko dalis senųjų patalpų, prieš tai jas suremontavus. Pernešti skyriaus saugomi XVI–XX a. fondai, atlasų, žemėlapių, smulkios spaudos komplektai. Remonto metu skaitytojai buvo priimami darbo kambaryje. Tik 1987 m. konstatuota, kad „fonduose daug padirbėta – jau visos knygos lentynose, raižiniai perkelti iš spintų koridoriuje, fotografijos imtos dėti į aplankus“⁷. Tais pačiais metais atskirai išskirtas restauruotų leidinių fondas, kuris restauratorių sprendimu vėliau buvo panaikintas, mat nuo 1989 m. restauravimu imta rūpintis kompleksiskai pačiose saugyklose. Pirmiausia, žinoma buvo peržiūrėti inkunabulai, jiems padaryti dėklai. Paskutinis „didysis kraustymasis“ įvyko 1991 m., balandį atsiskyrus senajai periodikai.

Iki pat šių dienų fondai „vis persikrausto“: štai 1998 m. arčiau skyriaus ir, be abejo, į geresnes „gyvenimo sąlygas“ persikėlė visa lituanika, iš pirmo aukšto saugyklų į antrąjį pernešta rosika, dalis grafikos ir kartografijos perkelta į metalo seifus. Kiekvienais metais krūvelė XVIII a. knygų į skyrių „pareina“ iš bendrųjų ar iš rezervinio (dabar vadinamo Atsargos) fondo.

Literatūros komplektavimas. Šiandien intensyviausiai pildosi naujų knygų fondai – albumų, lituanikos, vaizdinės medžiagos (fotografijų). Yra keturi skyriaus komplektavimo šaltiniai: antikvariatas, asmenų ir institucijų dovanos, bibliotekos rezervinis (dabar – Atsargos) skyrius, mikrofilmų ir fotokopijų gaminimas.

Siekiant sukomplektuoti lituaniką, senąją lietuviškąją periodiką, buvo perkama antikvariate. 1971 m. buvo įsigyti „Varpo“ pilni 1889–1891 m. komplektai, Vaižganto *Raštų* 1922 m. laidos trūkstami tomai. Nuo 1975 m. atsigręžta į vidinius išteklius – į bibliotekos rezervinį fondą. Iš jo kiekvienais metais kaip grybų vis prirenkamas krepšys vertingų knygų. Šis šaltinis kartais pateikia staigmenų. Taip atsitiko 1997 m., skyriaus bibliotekininkei Daivai Baniulienei kataloguojant Karaliaučiaus palikimą. Konvoliute su Prūsijos valstybės archyvo (*Preussisches Staatsarchiv in Königsberg i/Pr.*) antspaudu ji aptiko Jano Seklucjano mažąjį katekizmą⁸.

Skyriui priklauso vienas iš didžiausių rinkinių, turintis atskiro fondo statusą, – akademiko Konstantino Jablonskio (*1892–†1960) memorialinis fondas. Biblioteka jį igijo 1965 m., vėliau iš giminaičių kelis sykius buvo gauti papildymai – dabar šiame fonde saugoma per 9 tūkstančius XVI–XX a. knygų ir periodinių leidinių⁹.

Mikrofilmų fondas ypač intensyviai kauptas 1960–1970 m., kai LTSR Knygų rūmai rengė pirmąjį nacionalinės retrospektyviosios bibliografijos tomą. Kopijos buvo užsakomos ne tik Lietuvoje, bet ir Baltarusijoje, Ukrainoje, Lenkijoje, Vokietijoje. Įdomesni faktai: 1957 m. iš VU bibliotekoje saugomo

⁷ 1987 metų ataskaita.

⁸ SEKLUCJAN, Jan. *Katechizmu text prosti dla prostego ludu*. W Krolewczu: w drukarni Jana Weynreicha, 1545. Saugojimo šifras: L-16/61/4. Plačiau apie radinį žr.: BANIULIENĖ, Daiva. Surasta Mažvydo amžininko knyga. *Tarp knygų*, 1997, nr. 10, p. 16–17; *Lietuvos aidas*, 1997, rugpj. 20 (nr. 162); NARBUTIENĖ, Daiva. Jano Seklucjano katekizmas Lietuvoje [interaktyvus] [žiūrėta 2011 m. gegužės 18 d.]. Vilnius, 1997. Prieiga per internetą: <http://pirmojiknyga.mch.mii.lt/Leidiniai/narbut.lt.htm>

⁹ Išsamiau žr.: NARBUTIENĖ, Daiva. Konstantino Jablonskio asmeninės bibliotekos raritetai. In *Konstantinas Jablonskis ir istorija*. [straipsnių rinkinys]. Sudarė Edmundas Rimša. Vilnius: Lietuvos istorijos instituto leidykla, 2005, p. 55–64.

egzemplioriaus padarytas Martyno Mažvydo (*apie 1520–†1563) *Catechismusa prasty sąžadei* mikrofilmas, iš Lenkijos Nacionalinėje bibliotekoje Varšuvoje saugomo egzemplioriaus – Saliomono Mozerkos Slavovičinskio (*prieš 1630–†apie 1660) pirmojo lietuviško katalikų giesmyno *Giesmės tikėjimui katalickam priderančios* fotokopija¹⁰.

Katalogavimas. Retų spaudinių skyrius yra tarsi biblioteka bibliotekoje. Čia saugomi įvairūs savo turiniu ir forma leidiniai: žemėlapiai, atlasai, atvirukai, fotografijos, ediktai, mikrofilmai, afišos, atsišaukimai, grafika. Kiekvienas jų aprašomas pagal savo specifiką.

Senieji aprašai – lakoniški. Knygos tvarkytos trumpuoju aprašu: nurodomas autorius, antraštės pradžia ir skelbimo duomenys. Ilgainiui atsirado būtinybė taisyti tokius aprašus, o knygas patikrinti *de visu*, nes senosiose ranka rašytose kortelėse pastebima grubių klaidų. Taigi buvo pradėtas rekatalogavimas, pirmiausia – lietuviškų knygų, XVIII–XIX a. Lituanikos; atėjus į skyrių lotynistams, imtasi ir XVI–XVII a., taip pat – kirilikos fondo. Rimtų bibliografuotojų galvose kirbėjęs noras registruoti kuo daugiau senosiose knygose randamos informacijos apie buvusius knygų savininkus, knygos ženklus, taip pat leidėjus, spaustuvininkus, kurie senajai knygai visada buvo aktualūs, pradėtas realizuoti 1976 m. Tuomet imtasi kurti papildomas pagalbines kartotekas: spaustuvų, leidėjų, ekslibrisų, antspaudų. Šiandien galime konstatuoti, kad šis darbas buvęs labai reikalingas, šios kartotekos skaitytojams–mokslininkams ne kartą trumpino kelią iki reikalingų knygų. Proveniencijų kartoteką užvedė ir sisteminti ėmėsi tuometė skyriaus vedėja Alma Braziūnienė, o padariusi gerą pradžią palengvino visoms skyriaus bibliografėms darbą. Šiandien šis darbas tęsiamas kataloguojant elektroniniame kataloge. Paminėtini keli kompiuterizavimo etapai: 1997 m. pirmame skyriaus kompiuteryje įdiegta ALISE programa, o 2001 m. sukataloguotos pirmos knygos LIBIS programa; nuo 2002 m. bibliotekai perėjus prie ALEPH'o, sistemingai kuriami įrašai UNIMARC formatu, 2003 m. kovo 18 d. šio straipsnio autorei suteikta licencija dirbti LNB administruojamoje Autoritetinių duomenų bazėje. Taigi šiuo metu turime pakankamai galimybių pateikti išsamius duomenis knygų ir kitų spaudinių paieškai.

Informacinis bibliografinis darbas. Viena iš Retų spaudinių skyriaus funkcijų – čia saugomų dokumentų sklaida ir populiarinimas. Nuo 1972–1973 m. rengiamos teminės skyriuje saugomų leidinių parodos. Nuolat priimamos ekskursijos.

Detaliau norėtusi aptarti bibliografinį skyriaus darbą. Jau buvo minėtos S. Paulauskienės parengtos bibliografijos, kurios, deja, taip ir liko neišleistos, o mašinraščiai saugomi Rankraščių skyriaus fonduose.

1958 m. išleista Vlado Abramavičiaus ir Konstancijos Čepienės parengta „Lietuvos TSR mokslų akademijos rankraščių darbų ir disertacijų bibliografija, 1946–1956“. Nuo 1961 m. pradėtas rengti bibliotekos atlasų ir žemėlapių katalogas. Redkolegijai nutarus pirma aprašyti visus turimus žemėlapius, o tik po to atrinkti medžiagą katalogui, parengimas užsitęsė. Dirbo Stasė Dubčianskienė ir K. Čepienė. Katalogas¹¹ išleistas 1969 m. lapkritį.

1975 m. publikuota Birutės Kurliandskienės parengta Juozo Žiugždos (*1893–†1979) bibliografija¹².

1974 m. planuota parengti kitą didelį darbą – Vilniaus akademijos spaustuvės leidinių katalogą, skirtą spaustuvės 400-ųjų metų sukakčiai paminėti. K. Čepienė ir Istorijos instituto mokslinė bendradarbė Irena Petrauskienė suregistravo ir aprašė 3265 leidinius, pasirodžiusius spaustuvės gyvavimo laikotarpiu 1576–1805 metais. Bibliografija išleista 1979 m.

¹⁰ Saugojimo šifrai: Mf455 ir LK-17/10.

¹¹ *Lietuvos TSR mokslų akademijos Centrinės bibliotekos atlasų ir žemėlapių katalogas*=*Каталог атласов и карт Центральной библиотеки Академии наук Литовской ССР*. Sudarė Konstancija Čepienė. Vilnius, 1969. 343, [1] p.

¹² *Juozas Žiugžda*: literatūros rodyklė. Sudarė Birutė Kurliandskienė. Vilnius, 1974. 168 p., [1] portr. lap.

Pastaraisiais metais galima pasidžiaugti Daivos ir Sigito Narbutų parengtais dviem Lietuvos lotyniškų knygų sąrašais, išleistais 1998 ir 2002¹³. Matydami šių visų, jau išleistų katalogų reikalingumą ir skaitytojams, ir visiems, besidomintiems senąja knyga, ryžomės skyriaus jėgomis sudaryti ir parengti spaudai XVI–XVII a. lituanikos katalogą, kuris buvo išleistas 2007 m.¹⁴

Apie darbuotojus. Knygelės pačios nevaikšto. Skyriaus istoriją pina žmonės, atliekantys paprastą, tuo pačiu ir didelį knygų tvarkymo, katalogavimo ir fondų priežiūros darbą. Prisiminkime juos. Iki sukuriant bendrą knygų ir kartografijos skyrių, atskiriems sektoriams vadovavo V. Froloviėnė (Senų retų knygų), J. Šalkauskienė (Meno) ir S. Kilikevičienė (Kartografijos). Pastaroji tęsė 1941–1945 m. geografo J. Stabinio pradėtą darbą. Per aptariamą 50 metų laikotarpį skyriuje dirbo apie 40 darbuotojų: vieni jų tik trumpam užsoko, kiti užsibuvo ilgiau, o tretie bibliotekiniam darbui paskyrė visą darbingą amžių. Skyriuje geru žodžiu tebeimamos senbuvės: Konstancija Čepienė (dirbo nuo 1960) ir Ona Eidukaitytė (nuo 1971). Paminėtos ir kitos pavardės: nuo 1949 m. darbavosi S. Melaikytė, nuo 1960 m. – S. Dubčianskienė, Gina Šulkina, nuo 1963 m. – Gricienė, N. Kvedariėnė, N. Bielkevičiūtė, nuo 1965 m. – B. Kurliandskienė, nuo 1972 m. – Dalia Mickevičiūtė, nuo 1974 m. – Danutė Vigelienė, nuo 1975 m. – Albinas Vosylius, nuo 1976 m. – Danutė Miliauskienė, nuo 1978 m. – Alma Braziūnienė (knygotyrininkė, humanitarinių mokslų dr., 2006), Algimantas Kaminskas, Palmira Kačiulienė, nuo 1980 m. – Rūta Buivydienė (filologė, humanitarinių mokslų dr., 1992), nuo 1981 m. – Elena Kozlovska, nuo 1982 m. – Daiva Narbutienė (knygotyrininkė, humanitarinių mokslų dr., 2001), nuo 1983 m. – Laimutė Dėnienė, nuo 1985 m. – Zita Lukauskaitė-Medišauskienė (istorikė, humanitarinių mokslų dr., 1996), Danguolė Palačionytė, nuo 1989 m. – Margarita Groševa, Nida Matiukaitė, Loreta Merčaitytė, nuo 1991 m. – Dalia Bikauskienė, Irina Murnikova, nuo 1992 m. – Raminta Saldžiūnienė, nuo 1994 m. – Gitana Didžiulytė, Leonida Tregub, nuo 1996 m. – Lina Balaišytė (dailės istorikė, humanitarinių mokslų dr., 2004), Daiva Baniulienė, Jolanta Kairienė, Violeta Radvilienė, nuo 1998 m. – Gita Kanišauskaitė (Drungilienė), nuo 2002 m. – Gintarė Lapienė, nuo 2004 m. – Egidijus Gotalskis, nuo 2006 m. – Mindaugas Simanavičius. Visi jie įnešė dalelę savo intelektualinės veiklos į skyriaus augimą ir šiandien pasiektą brandą.

Nors skyriaus darbo procesai visada priklausė nuo bendros bibliotekos darbo strategijos, vis dėlto kiekvienas skyriui vadovavęs asmuo – pagal išsilavinimą, bendrą išprusimą ir net temperamentą – paliko savitų vadovavimo šiam nelengvam padaliniui pėdsakų. Štai šios moterys – skyriaus vadovės:

Stasė Paulauskienė (*1919 09 14–†2003 06 09): 1950–1954 m.;

Nina Leškovič (*1912–?): 1955–1969 m.;

Konstancija Čepienė (*1926 10 29): 1970–1985 m.;

Alma Braziūnienė (*1955 01 29): 1985–1990 m.;

Daiva Narbutienė (*1959 07 03): nuo 1990 m.¹⁵

Pabandėme susisteminti ir įvertinti planų ir ataskaitų medžiagą nuo skyriaus įkūrimo iki 2007-ųjų, jubiliejinių Retų spaudinių skyriui metų. Brestančios permainų nuojautos gožia ramų kasdieninį darbą, vis dėlto tikėkimės, jog skyrius ir toliau sėkmingai darbuosis, bus reikalingas bibliotekai ir, žinoma, skaitytojams.

¹³ *XV–XVI a. Lietuvos lotyniškų knygų sąrašas*. Sudarė Daiva Narbutienė; ir Sigitas Narbutas. Vilnius, 2002. 238, [1] p. Faks. ISBN 9955-475-22-6; *XVII a. Lietuvos lotyniškų knygų sąrašas*. Sudarė Daiva Narbutienė; ir Sigitas Narbutas. Vilnius, 1998. 345, [1] p. Faks. ISBN 9986-513-52-9.

¹⁴ *XVI–XVII a. lituanika Lietuvos mokslų akademijos bibliotekoje*: katalogas. Sudarė Daiva Narbutienė; Violeta Radvilienė; Dalia Rauckytė-Bikauskienė. Vilnius, 2007. XXVII, 502 p. Faks. ISBN 978-9955-698-40-1.

¹⁵ 2001 m. birželio 20 d. Daiva Narbutienė apgynė VU Komunikacijos fakultete Knygotyros katedroje rengtą daktaro disertaciją „LDK lotyniškoji knyga XVI–XVII amžiais“ ir jos pagrindu 2004-aisiais išleido monografiją *Lietuvos Didžiosios Kunigaikštijos lotyniškoji knyga XV–XVII a.* Vilnius, 2004. 245 p. ISBN 9955-475-83-8

The activities of the Rare Book Department in the Wroblewski Library of the Lithuanian Academy of Sciences: celebrating the 50th anniversary of the founding of the Department

Dalia Rauckytė-Bikauskienė

Summary

Based on archival materials held by the Wroblewski Library of the Lithuanian Academy of Sciences, the article discusses the activities of the Rare Book Department from 1946 to 2007, the latter year marking the 50th anniversary of the founding of the department. In 1957, the Rare and Old Book Section, the Art Section and the Cartography Section were merged and the Department of Old, Rare and Cartographic Publications (since 1991 – the Rare Book Department) was founded. The analysis of the Department's activities is given in respect to the main lines of work: readers services, protection of the holdings, literature acquisitions, cataloguing, information and bibliographic work. Former staff of the department and their achievements are acknowledged.